

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Ι

(7ου Εξαμήνου)

Υπαίθριοι Χώροι και Φύση στους Οικισμούς και στην Πόλη

ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ:

Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
- ΤΟΠΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ
- ΤΟΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
- ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

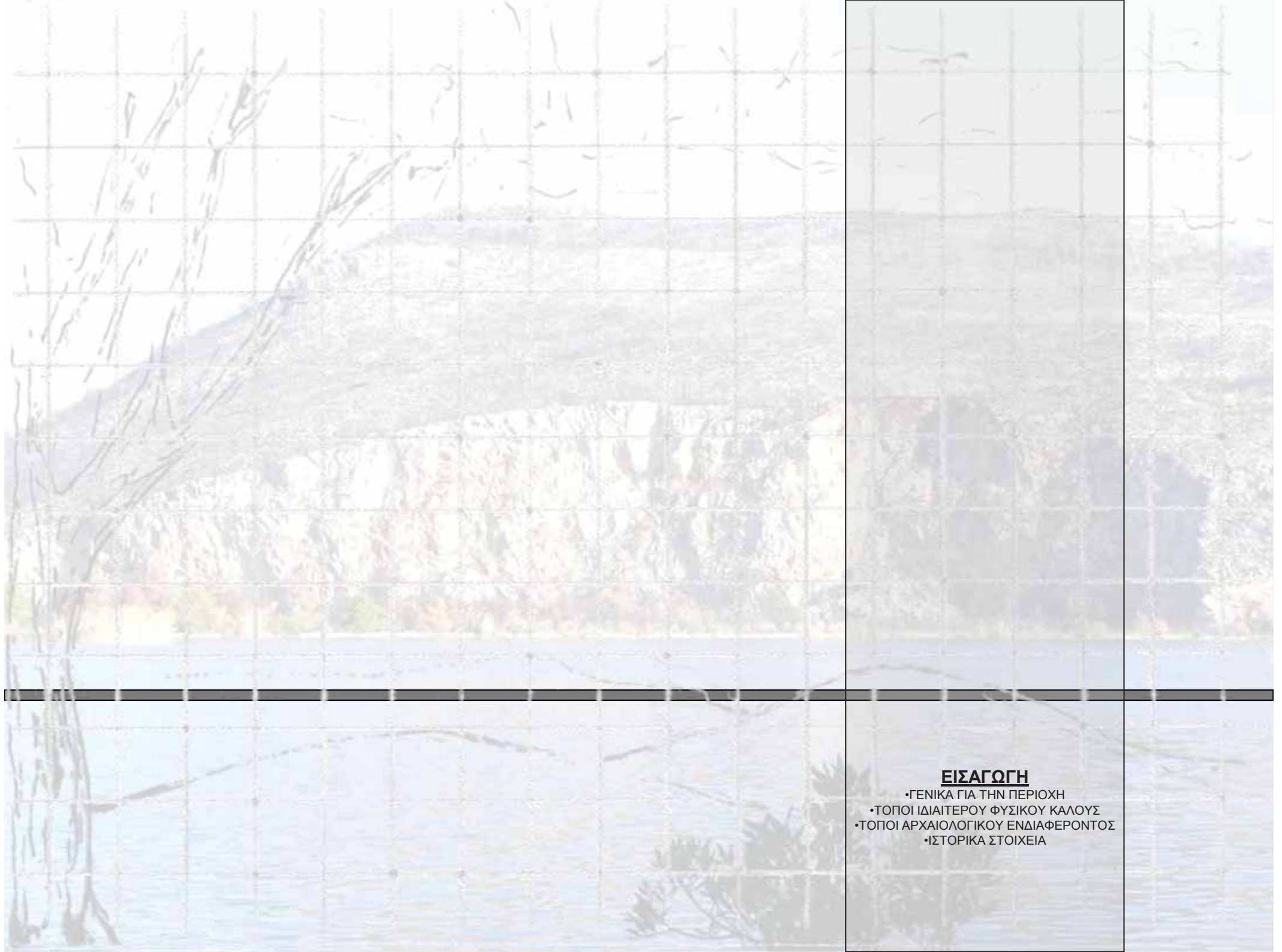
- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- ΔΟΜΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ
- ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
- ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ
- ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ

ΣΧΕΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ
- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΡΙΩΝ
- ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007

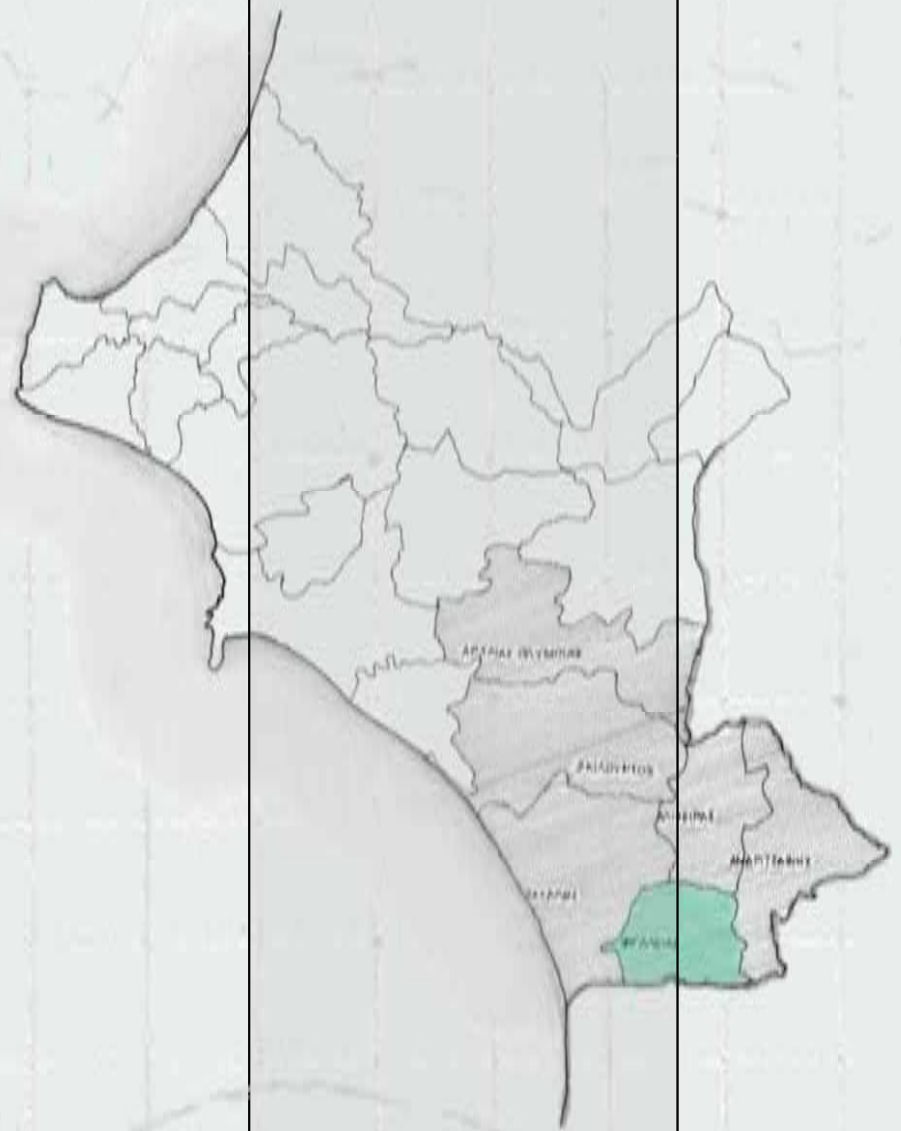
- ΕΞΑΠΛΩΣΗ – ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
- ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
- ΤΟΠΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ
- ΤΟΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
- ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

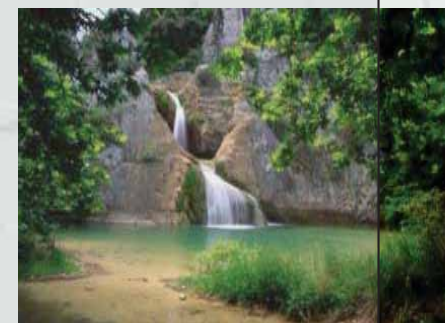
Ηλεία αποτελεί ένα από τους φτωχότερους νομούς της Ελλάδας καθώς η πλειονότητα των κατοίκων της απασχολείται στον πρωτογενή τομέα , ο οποίος και βρίσκεται σε ύφεση. Ταυτόχρονα όμως αποτελεί ένα χαρακτηριστικό νομό όσον αφορά στον φυσικό του πλούτο. Πιο συγκεκριμένα, απαριθμεί προστατευόμενες περιοχές ιδιαίτερου κάλλους πολλές από τις οποίες βρίσκονται κάτω από το καθεστώς προστασίας NATURA 2000. Ανάμεσα σε αυτές η λίμνη του Καϊάφα με τα ιαματικά λουτρά , η λίμνη Κοτυχίου, το φαράγγι της Νέδας και το δάσος της Φολόης. Παράλληλα, εκτός από τα φυσικά κάλλη ο νομός Ηλείας διακρίνεται και από ιστορική απόψεως. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται και από την ύπαρξη πολυάριθμων αρχαιολογικών χώρων των διαφόρων ιστορικών περιόδων της Ελλάδας.

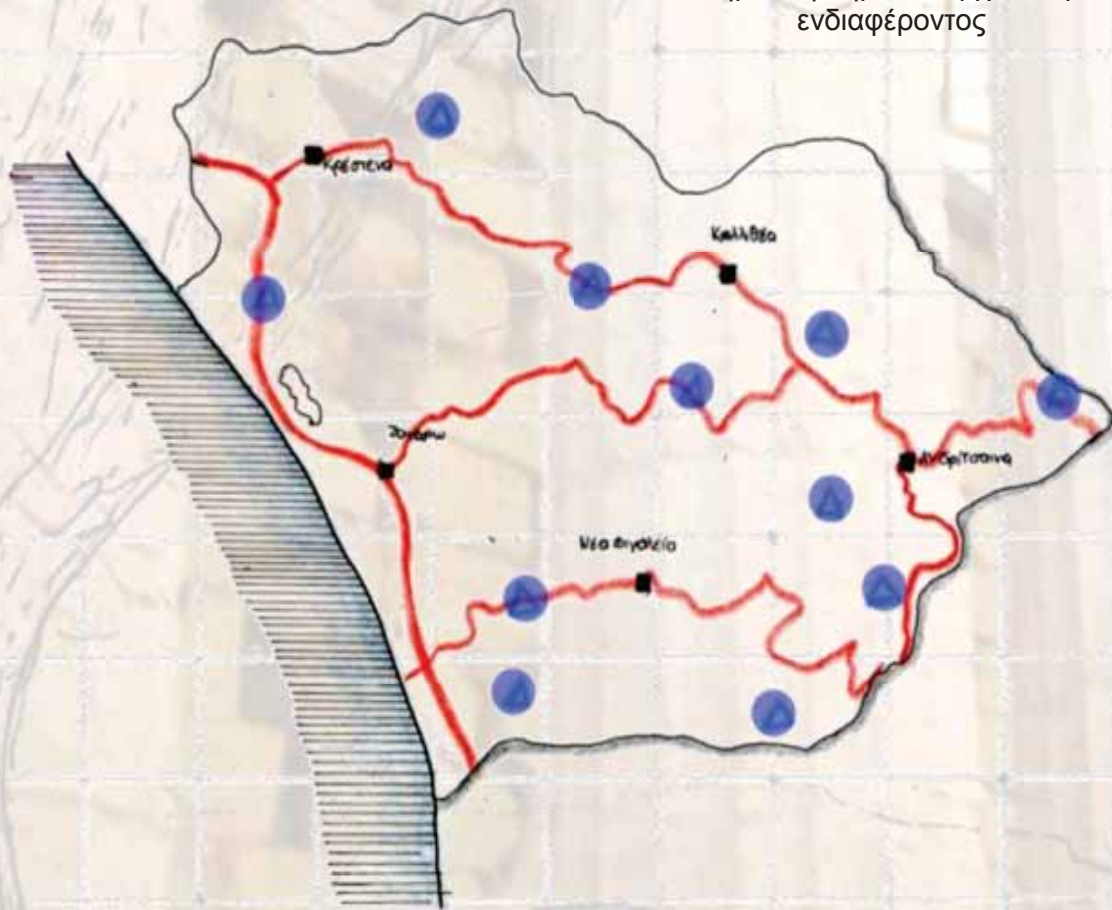
Ο βιότοπος της λίμνης του Καϊάφα καταλαμβάνει μια έκταση των 2000 στρεμμάτων στην περιοχή του Κυπαρισσιακού κόλπου. Ενταγμένη στο δίκτυο NATURA 2000 η λίμνη περιβάλλεται από πευκοδάση και έναν στενό καλαμιώνα. Η λίμνη δημιουργήθηκε περίπου στον 5^ο αιώνα μ.Χ. όταν καθιζήσεις εδάφους λόγω σεισμών και φυσικές προσχωματώσεις κατέστησαν το έδαφος κατάλληλο για την συγκέντρωση νερού. Η λίμνη είναι γνωστή επίσης για τα ιαματικά λουτρά της.

Το δάσος τα Φολόης, με έκταση 218.000 στρεμμάτων είναι ενταγμένο στο δίκτυο NATURA 2000 καθώς αποτελεί το μοναδικό επίπεδο δάσος τα Ελλάδας, στο οποίο σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία ζούσαν οι Δρυάδες νύμφες. Το δάσος αποτελείται από σπερμοφυή βελανιδιά ενώ συναντούμε επίσης ρεϊκια, κουμαριές, πεύκα, πλατάνια και την αυτοφυή φτέρη.

Η Νέδα, το μοναδικό θηλυκό ποτάμι της Ελλάδας, σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία ήταν μια νύμφη, θεότητα των νερών η οποία ανέθρεψε τον Δία σύμφωνα με την παράκληση της Ρέας. Με τις πηγές τις στο χωριό Πέτρα και τις εκβολές τις στον Κυπαρισσιακό κόλπο, το ποτάμι διανύει διαδρομή 32 χιλιομέτρων, διασχίζοντας την Αρκαδία, την Ηλεία και την Μεσσηνία και αποτελώντας το φυσικό όριο ανάμεσα στις δύο τελευταίες. Κατά την διάρκεια αυτής του της διαδρομής στις όχθες του αναπτύσσονται αιωνόβια πλατάνια, ιτιές και βελανιδιές καθώς και αγριοσυκιές, δάφνες και αγράμπελες.

Επισημάνση σημείων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος

Ναός Επικούριου Απόλλωνα

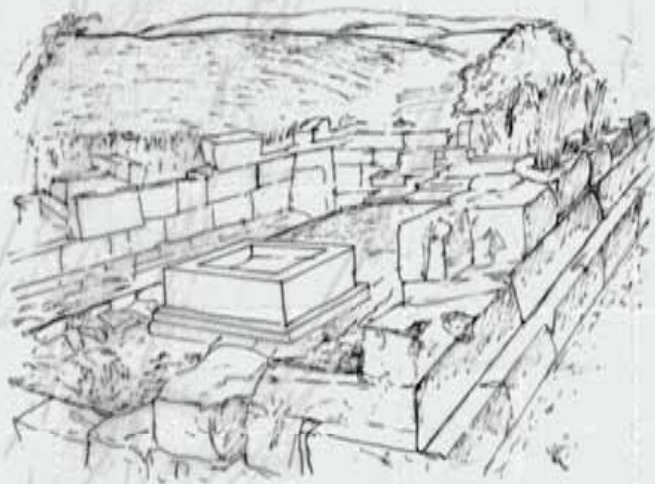

Αρχαιολογικός χώρος Λεπτραίου

Αρχαιολογικός χώρος Φιγαλείας

**ΤΟΠΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ**

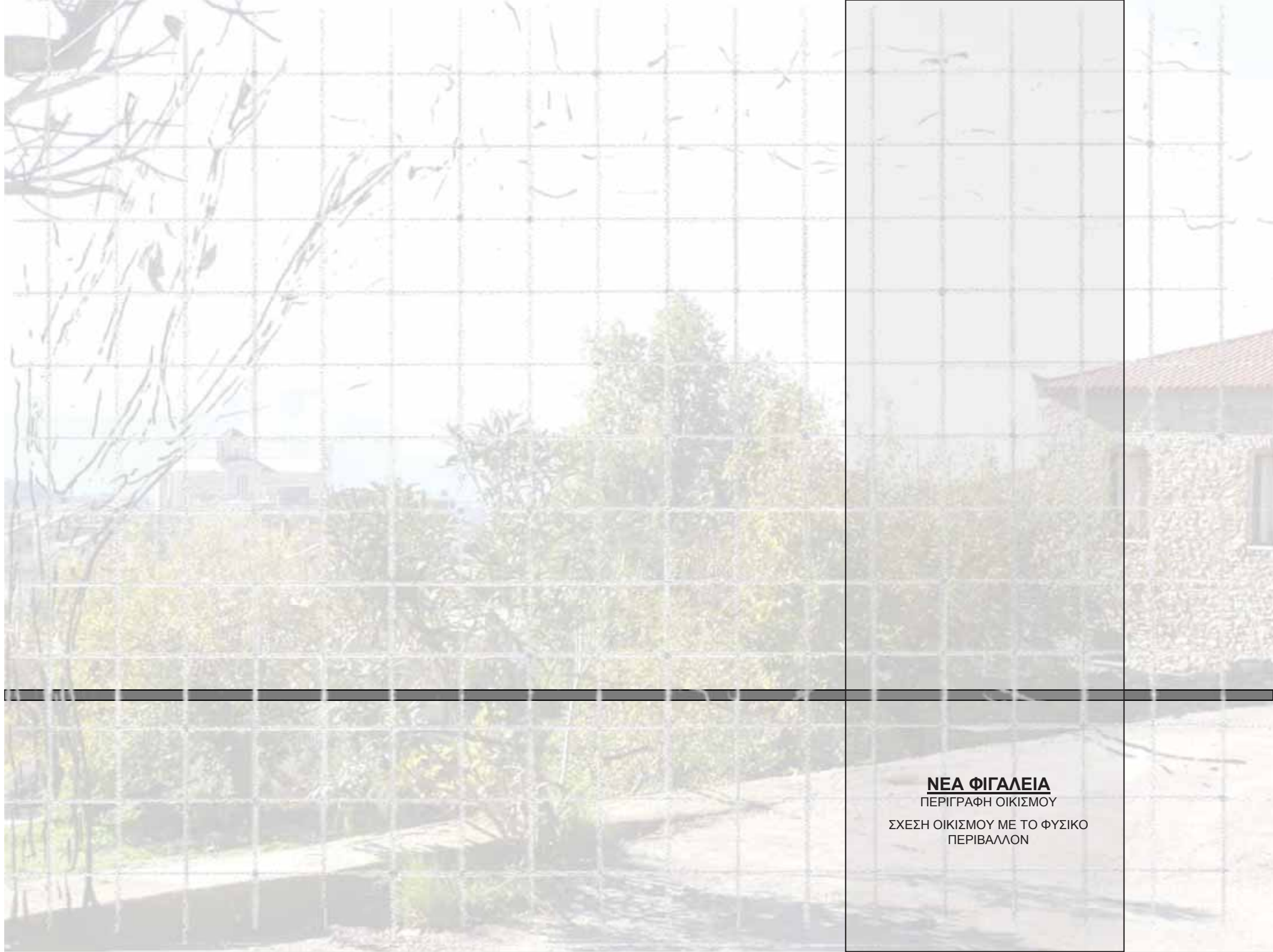

Κτισμένη σε ένα ύψωμα η Αρχαία Φιγαλεία ιδρύθηκε τους προϊστορικούς χρόνους από τον Φίγαλο, γιο του Λυκάονα, και υπήρξε μια σημαντική και ακμαία πόλη της αρχαίας Αρκαδίας. Το ισχυρό τείχος που περιέβαλε την πόλη αποτελούνταν από πύργους ορθογώνιους και κυκλικούς και είχε μήκος 4 χιλιομέτρων. Στα δυο ιερά βουνά των Φιγαλών, το Κωτύλιον όρος και το Έλαιο όρος λατρεύονταν ο Επικούρειος Απόλλωνας και η Μέλαινα Δήμητρα αντίστοιχα. Το 659 π.χ. η πόλη καταλείφθηκε από τους σπαρτιάτες και οι Φιγαλοί χάνοντας την ελευθερία τους αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους. Λίγα χρόνια μετά και αφού πραγματοποιήθηκε ο χρησμός της Πυθίας, ο οποίος ήθελε να πεθάνουν εκατό Ορεσθάσιοι εθελοντές πολεμώντας, οι Φιγαλείς ξαναγύρισαν στην πόλη τους. Το 421 οι Αιτωλοί σύμμαχοι των Ηλείων καταλαμβάνουν την Φιγαλεία, η οποία για αιώνες αποτελεί το κέντρο των ληστρικών τους επιθέσεων. Οι Αιτωλοί εκδιώκονται από την Φιγαλεία από τον Φίλιππο της Μακεδονίας τον Ε', στον οποίο έχει παραδοθεί πόλη το 219 π.χ..

Σήμερα στην αρχαία Φιγαλεία σώζονται ερείπια του οχυρωματικού τείχους σε ικανοποιητικό ύψος καθώς και τα ερείπια του αρχαίου ναού της Αρτέμιδος. Το 1966 ανασκάφηκε το ιερό της Αθηνάς αι του Διός Σωτήρος στο νοτιοδυτικό άκρο τα πόλης, ενώ έπειτα από την ανασκαφή κατά το 1927 της αρχαίας κρήνης από τν Α. Ορλάνδο, η τελευταία υδρεύει ακόμα το χωριό.

Ο οικισμός της Νέας Φιγαλείας χρονολογείται πιθανότατα γύρω στον 12^ο -13^ο αιώνα ενώ η αρχική του ονομασία ήταν Ζούρτσα, η οποία και άλλαξε κατά το 1927, η ετυμολογία της οποίας δεν έχει ακόμα αποσαφηνιστεί. Μετά την οριστική εκδίωξη των Ενετών το 1715, οι Τούρκοι εγκαθίστανται στην Ζούρτσα. Κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας στον οικισμό ήταν εγκατεστημένες περισσότερες από 90 οικογένειες, οι πιο εύπορες από τις οποίες συγκεντρώθηκαν στο κέντρο και στα δυτικά του χωριού, ενώ σε μια συνοικία στο κάτω μέρος του χωριού κατοίκησαν οι πιο φτωχοί δημιουργώντας γειτονιές διακριτές ακόμα και σήμερα. Με την εγκατάσταση αυτή πολλοί από τους κατοίκους διασκορπίστηκαν σε δυσπρόσιτους προορισμούς για να ξεφύγουν από την τυραννία των Τούρκων. Παρόλα αυτά οι σχέσεις μεταξύ Χριστιανών και Οθωμανών ήταν μάλλον αρμόνικες γεγονός που μαρτυρεί και η ύπαρξη 2 τζαμιών. Με την έναρξη της ελληνικής επανάστασης το 1821 οι εγκατεστημένοι στην Φιγαλεία Τούρκοι κατάφυγαν στο Φανάρι, ενώ με την αποχώρησή τους η περιοχή εξεγέρθηκε αμέσως.

ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

ΣΧΕΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο δήμος της Φιγαλείας ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και πιο συγκεκριμένα στον νομό Ηλείας.

	Αριθμός Δήμων	Πληθυσμός	Έκταση (τ.χλμ)
Σύνολο Ελλάδος	914	10.840.533	131.957
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	72	739.106	11.350
Νομός Ηλείας	22	193.288	2.618
Δήμος Φιγαλείας	(6 Δημοτικά Διαμερίσματα)	2.499	

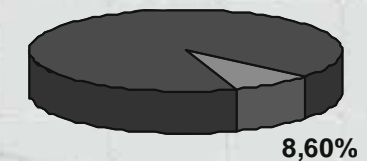
Τα στοιχεία προέρχονται από απογραφή της ΕΣΥΕ του 2001 με τελευταία ενημέρωση τον Ιανουάριο του 2007.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Η περιφέρεια Ελλάδος με το 7% επί του πληθυσμού της Ελλάδος, είναι η 4η μεγαλύτερη σε πληθυσμό ελληνική περιφέρεια. Επίσης, με έκταση 11.350 τ.χλμ., καταλαμβάνει το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Από την έκταση αυτή το 29,1% είναι πεδινή ζώνη, το 25,6% ημιορεινή, ενώ το υπόλοιπο 45,3% χαρακτηρίζεται ως ορεινή. Άρα λοιπόν, η περιοχή είναι μια ορεινή ζώνη.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΚΤΑΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ %

■ ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Δημογραφικά στοιχεία για την ευρύτερη περιοχή.

Η Φιγαλεία αποτελείται από 6 δημοτικά διαμερίσματα. Το μεγαλύτερο από αυτά είναι το δημοτικό διαμέρισμα της Νέας Φιγαλείας. Εκεί συγκεντρώνονται και οι περισσότεροι κάτοικοι. Λειτουργεί και ως το κέντρο του δήμου καθώς εκεί βρίσκεται το δημαρχείο, το Ειρηνοδικείο και οι υπόλοιπες κεντρικές λειτουργίες και κοινωνικές υποδομές.

<u>ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ</u>	<u>ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ</u>
ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ	1624
ΚΡΥΟΝΕΡΙ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	148
ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ	149
ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ	332
ΣΤΟΜΙΟΝ	62
ΦΙΓΑΛΕΙΑ	184

ΚΛΑΟΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ, ΛΑΣΟΚΟΜΙΑ	ΆΛΛΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	ΝΕΟΙ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	719	336	224	159

<u>ΔΗΜΟΣ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ</u>	
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	2.499
ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	89.175,00
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	6
ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (κάτοικοι ανά τχμ.)	28
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	4
ΜΑΘΗΤΕΣ Α΄ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	75
ΜΑΘΗΤΕΣ Β΄ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	120

(ΑΘΗΝΑ 2001)

Όσον αφορά στην απασχόληση, το συντριπτικό ποσοστό του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα και πιο συγκεκριμένα με την ελαιοπαραγωγή και την κτηνοτροφία. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη στενή σχέση των ανθρώπων με το φυσικό περιβάλλον.

**Δημογραφικά στοιχεία
Φιγαλείας.**

Ο οικισμός της Νέας Φιγαλείας που ονομάζεται και Ζούρτσα, χαρακτηρίζεται από πολύ έντονο ανάγλυφο που προσφέρει πολλαπλές οπτικές φυγές και εξαιρετική θέα.

Η τοποθέτηση του οικισμού είναι σε μια πλαγιά του λόφου και σε τέτοιο σημείο που εξασφαλίζει θέα και προς την θάλασσα. Λόγω του κεκλιμένου εδάφους της, η περιοχή προσφέρεται για αμφιθεατρική διάταξη. Η δομή του θέτει ως επίκεντρο την εκκλησία του Αγίου Νικολάου η οποία τοποθετείται σε υπερυψωμένο και κομβικό σημείο. Με αυτόν τον τρόπο, το οικοδόμημα της εκκλησίας λειτουργεί ως ένα τοπόσημο που εντοπίζεται από σχεδόν κάθε σημείο του οικισμού.

Ο οικισμός χαρακτηρίζεται από μια σχετική συνεκτικότητα δόμησης. Αποτελείται τόσο από παλιά όσο και από νεότερα κτίσματα που τείνουν να έχουν δείγματα παραδοσιακού χαρακτήρα. Οι πιο κεντρικές χρήσεις εμφανίζονται στον κεντρικό άξονα που διασχίζει τον οικισμό. Σε ένα επίπεδο αμέσως πιο μέσα ,εντοπίζονται οι κατοικίες με όλο και πιο αραιή μεταξύ τους δόμηση καθώς προσεγγίζεται το όριο του οικισμού.

Η κεντρική πλατεία και το πλάτωμα στην εκκλησία είναι τα σημεία συγκέντρωσης του χωριού.

Χαρακτηριστικά δομής Νέας Φιγαλείας

Όσον αφορά τα μορφολογικά στοιχεία, τα παλαιότερα κυρίως κτίσματα είναι εμφανώς επηρεασμένα από τους Λαγκαδιανούς μαστόρους. Οι κατόψεις των κατοικιών είναι συνήθως μακρόστενες με την είσοδο τοποθετημένη στην μεγαλύτερη πλευρά. Η μονάδα δόμησης είναι ακανόνιστες ή ορθογώνια πελεκημένες πέτρες ασβεστόλιθου. Στις διασταυρώσεις των εξωτερικών τοίχων τοποθετούνται γωνιακά αγκωνάρια.

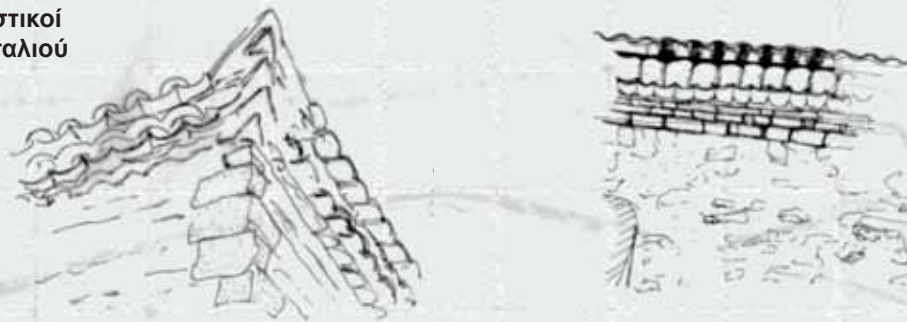
Τα ανοίγματα είναι συνήθως μεγαλύτερα στο ισόγειο και μικρότερα στους ορόφους. Διακοσμούνται περιμετρικά με επεξεργασμένη πέτρα. Ακολουθούν μια συμμετρία και συνδυάζουν τα ξύλινα κουφώματα με τα πέτρινα ορθογώνια ή τοξωτά πρέκια.

Τα μπαλκόνια είναι συνήθως μικρά και κεντραρισμένα. Κατασκευασμένα ως ξύλινοι πρόβολοι, στηρίζονταν σε αντηρίδες είτε διαγώνιες είτε μορφής φουρουσιών. Σε νεότερες κατασκευές εμφανίζεται χρήση μεταλλικής πλατφόρμας με σιδερένια κιγκλιδώματα.

Οι στέγες είναι τετράριχτες, τρίριχτες ή δίριχτες. Παραδοσιακά είναι ελαφριές ξύλινες κατασκευές που επικαλύπτονται από κεραμίδια. Τα σημερινά κεραμίδια προέρχονται από μαζική βιομηχανική παραγωγή και δεν συγκρίνονται με τα παλαιότερα χειροποίητα που κατασκευάζονταν με τοπικό άργιλο και ψήνονταν στην περιοχή. Το χρώμα τους είναι πολύ έντονο και δεν ενσωματώνεται με τον χαρακτήρα του οικισμού και το φυσικό περιβάλλον.

Ένα ακόμα πολύ χαρακτηριστικό στοιχείο που εμφανίζεται στην περιοχή είναι το βροντάλι. Πρόκειται για ένα γείσο στη βάση της στέγης κατασκευασμένο είτε από κεραμίδια είτε από μικρότερες ορθογώνια και ομοιόμορφα πελεκημένες πέτρες.

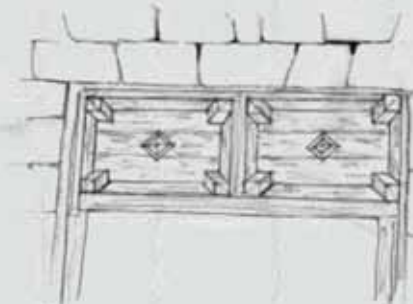
Χαρακτηριστικοί
τύποι βρονταλιού

Διακοσμητική πελεκητή
εντοιχισμένη πλάκα

Χαρακτηριστικός τύπος
ξύλινου κουφώματος

Πέρα από τα κτίσματα, ιδιαίτερο μορφολογικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαμόρφωση του δομημένου περιβάλλοντος του δημοσίου χώρου. Έτσι, εντοπίζονται πλακόστρωτα καλντερίμια εξαιρετικής τεχνικής, πολλές τοξωτές βρύσες, διαμορφωμένα μονοπάτια και πλατώματα. Όλα αυτά τα στοιχεία δένουν με τις αυλές των σπιτιών και έχουν ως αποτέλεσμα μια αρμονία ιδιωτικού και δημοσίου χώρου.

Ο δημόσιος χώρος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με το φυσικό περιβάλλον αφού η περιοχή χαρακτηρίζεται από δασικό πλούτο. Στο εσωτερικό όμως του οικισμού, ο δημόσιος χώρος είναι διαμορφωμένος. Υπάρχουν πλατείες, πεζοδρόμια, και πλατώματα. Προς την είσοδο του χωριού υπάρχει ένα πλάτωμα με το ηρώο. Επίσης, υπάρχει παιδική χαρά και ένα γήπεδο.

Πλάτωμα Ηρώου

Τοξωτές Βρύσες

Χαρακτηριστικά δημοσίου
χώρου οικισμού

Η γειτονιά Κατρισπάϊ

Κοντά στο λαογραφικό μουσείο και πιο συγκεκριμένα προς την επάνω μεριά του κύριου άξονα τοποθετείται η γειτονιά Κατρισπάϊ. Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον σύνολο κτιρίων με περίπου δέκα πέτρινα σπίτια παραδοσιακού χαρακτήρα. Ανάμεσα τους βρίσκεται και το μόνο κτίριο του οικισμού που έχει κηρυχτεί διατηρητέο και σήμερα είναι ακατοίκητο.

Λαογραφικό μουσείο

Το κτίριο ανακατασκευάστηκε πρόσφατα με αμφίβολο όμως τρόπο αφού φαίνεται να έχει αλλοιωθεί σε μεγάλο βαθμό ο τύπος του. Το μουσείο φιλοξενεί αντικείμενα μιας παλαιότερης εποχής που καταδεικνύουν τον τρόπο ζωής του παρελθόντος και πως αυτός συνδεόταν με το φυσικό περιβάλλον.

Ι.Ν. Αγίου Νικολάου

Ο ναός είναι ένα επιβλητικό οικοδόμημα με μεγάλο ύψος. Το εξαιρετικά ποιοτικό του κτίσιμο μαρτυρά ότι είχε επιμεληθεί από τους Λαγκαδιανούς μαστόρους. Χτίστηκε στα τέλη του 17ου αιώνα με πέτρες και πλίνθους σε ορθογώνιο σχήμα. Δυστυχώς, οι εσωτερικές τοιχογραφίες που κάποτε τον διακοσμούσαν, έχουν παντελώς καταστραφεί.

Η βασιλική της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Μονή Ζούρτσας)

Μνημείο μεγάλης αξίας λόγω του τύπου του αλλά και της παλαιότητάς του που φτάνει τα χίλια χρόνια πριν. Βρίσκεται σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από την Νέα Φιγαλεία.

Ο ποταμός της Νέδας και τα τοξωτά του γεφύρια

Ι.Ν. Αγίου Νικολάου

Λαογραφικό μουσείο πριν την ανακατασκευή

Λαογραφικό μουσείο μετά την ανακατασκευή

Μονή Ζούρτσας

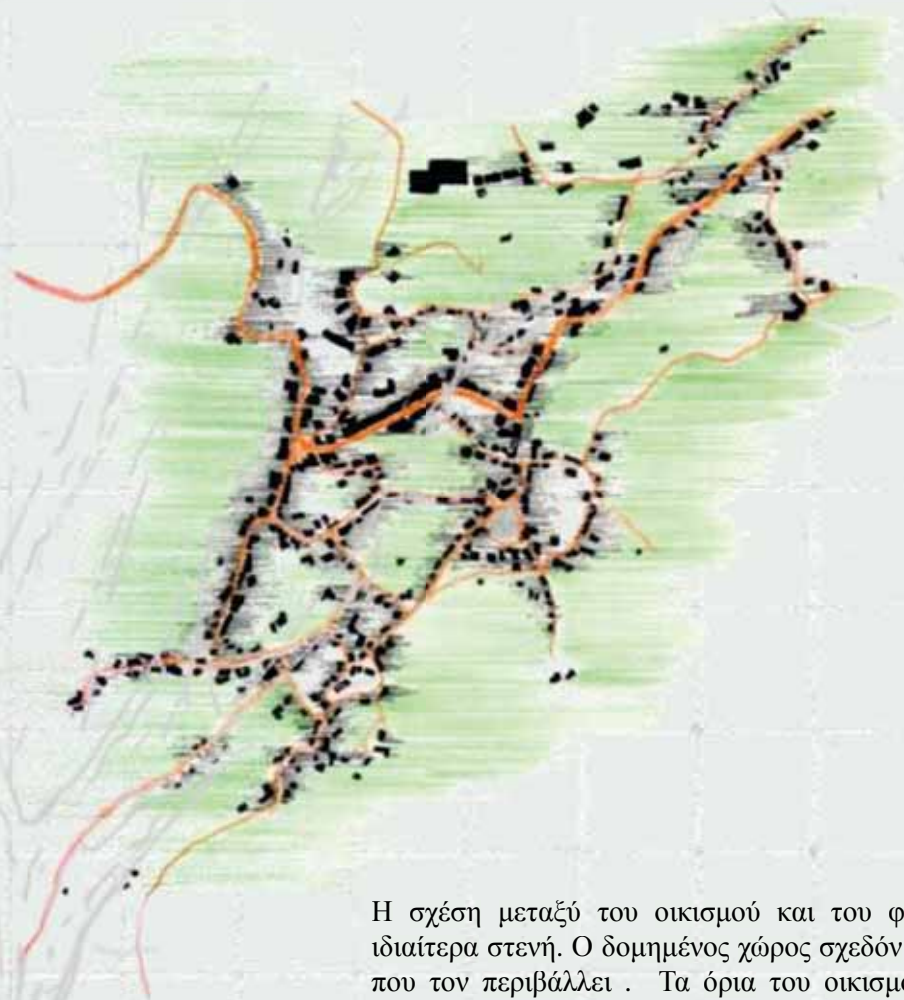

Ο οικισμός αναπτύσσεται στην πλαγιά ενός λόφου με προσανατολισμό προς τον νότο. Ο συγκεκριμένος προσανατολισμός σε συνδυασμό και με την κλίση του εδάφους εξασφαλίζει σε όλα τα κτίσματα τον απαραίτητο ηλιασμό και φωτισμό, αναγκαίο αν λάβουμε υπόψην μας τις χαμηλές χειμερινές θερμοκρασίες. Παράλληλα οι ψηλοί ορεινοί όγκοι που αναπτύσσονται στην πλάτη του οικισμού τον προστατεύουν από τους ψυχρούς βορεινούς ανέμους.

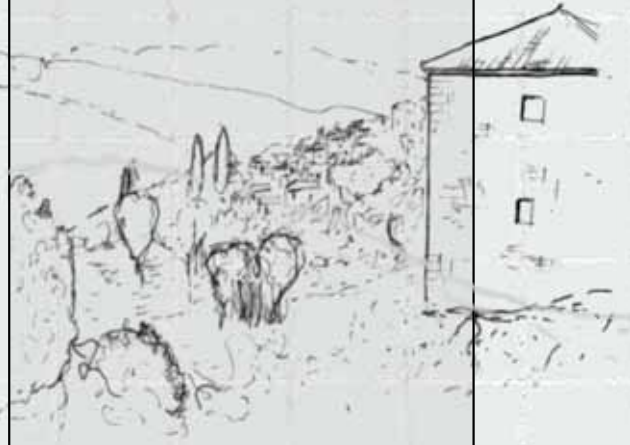
Στον οικισμό παρατηρούμε την ύπαρξη δυο υψωμάτων τα οποία είναι ορατά από παντού. Στο αποκορύφωμα του πρώτου τοποθετείται η εκκλησία, γύρω από την οποία αναπτύσσονται ακτινωτά τα κτίσματα δημιουργώντας έναν κεντρικό πηρύνα, ενώ στο δεύτερο χωροθετείται το νεκροταφείο σχεδόν αντικριστά από τον υπόλοιπο οικισμό. Τα τρία ρέματα τα οποία ξεκινάνε από τον οικισμό διαμορφώνουν ανάλογα και την δομή του, καθώς δημιουργούν οικιστικά κενά, περιοχές στις οποίες το φυσικό περιβάλλον εισχωρεί στο σύνολο. Τον βασικότερο ρόλο στην ανάπτυξη του οικισμού παίζει ο κεντρικός δρόμος, ο οποίος ακολουθεί τις υψομετρικές καμπύλες και βάσει αυτού διαμορφώνεται το υπόλοιπο χωριό, με τις αντίστοιχες πυκνώσεις στις παρυφές του.

ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Η σχέση μεταξύ του οικισμού και του φυσικού περιβάλλοντος είναι ιδιαίτερα στενή. Ο δομημένος χώρος σχεδόν δεν διαχωρίζεται από αυτόν που τον περιβάλλει. Τα όρια του οικισμού δεν διακρίνονται καθαρά καθώς τα τελευταία σπίτια χάνονται μέσα στο πράσινο, το οποίο εισχωρεί και συνεχίζεται ακόμα και μέσα στον πιο πυκνοδομημένο πυρήνα του οικισμού. Η αίσθηση αυτή εντείνεται από την πληθώρα κενών χώρων στο οικιστικό δίκτυο. Δημόσια πλατώματα και χώροι συγκέντρωσης, όπως κι ιδιωτικές αυλές αλλά και μικρές καλλιέργειες αποτελούν την συνέχεια του φυσικού χώρου μέσα στον οικισμό. Είναι φανερό ότι εδώ δεν επικρατεί το συγκρουσιακό, αντίπαλο δίπολο πόλης-υπαίθρου αλλά μια ενότητα η οποία λειτουργεί αρμονικά και ισορροπημένα. Αντιστοίχα στενή είναι και η επαφή των ανθρώπων με τον τόπο τους και το φυσικό περιβάλλον γύρω του, αναπτύσσοντας μια σχέση αλληλεξάρτησης και σεβασμού.

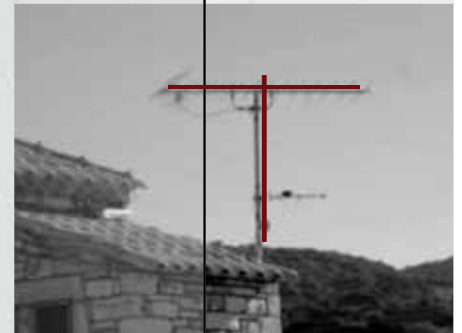

Οι εφαρμογές της τεχνολογίας σίγουρα έχουν συνεισφέρει θετικά σε πολλούς τομείς διευκολύνοντας τον τρόπο ζωής. Υπάρχει όμως και μια άλλη πτυχή που δεν συμβαδίζει με το φυσικό περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, τα διάφορα καλώδια, οι κεραίες, τα δορυφορικά πιάτα, οι ηλιακοί θερμοσίφωνες κ.α. έχουν εξαπλωθεί παντού δημιουργώντας ένα σύμπλεγμα πάνω από τον οικισμό. Η ατμόσφαιρα που επικρατεί εξαιτίας αυτών των παρεμβάσεων σίγουρα αλλοιώνει την γραφικότητα του οικισμού και τον παραδοσιακό του χαρακτήρα ενώ παράλληλα συνιστά οπτική ρύπανση.

Ένα άλλο πρόβλημα που παρατηρήσαμε αφορά στην απομάκρυνση των απορριμμάτων. Πιο αναλυτικά, περπατώντας τον οικισμό, εντοπίσαμε πολλά σημεία στα οποία υπήρχαν συσσωρευμένοι όγκοι σκουπιδιών, άχρηστων αντικειμένων ή και μπαζών. Τα σημεία αυτά συνήθως ήταν μικρά ρέματα ή και δημόσιοι αδιαμόρφωτοι πράσινοι χώροι, οι οποίοι με αυτή την χρήση μετατρέπονται σε εστίες μόλυνσης. Επίσης, δίνουν την αίσθηση έλλειψης φροντίδας και αδιαφορίας για το περιβάλλον.

**ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ
ΟΙΚΙΣΜΟΥ**

ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ
ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Ο παραδοσιακός χαρακτήρας του οικισμού αυτού όπως και των περισσότερων της Ελλάδος έχει αλλοιωθεί εξαιτίας της αλλαγής του υλικού δόμησης. Με την χρήση του σκυροδέματος δηλαδή, κατασκευάστηκαν κτίρια που στερούνται αρμονίας και δύσκολα καταφέρνουν να ενσωματωθούν στον περιβάλλοντα χώρο. Κάτι τέτοιο είναι και αναμενόμενο καθώς σε αντίθεση με την πέτρα που είναι ένα φυσικό υλικό και χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία και μοναδικότητα αφού διαμορφώνεται με χειρωνακτική εργασία, το μπετόν είναι ένα βιομηχανοποιημένο υλικό και μάλιστα χυτό που χαρακτηρίζεται από σκληρότητα.

Επιπλέον, η χρήση του είναι επικίνδυνη όσον αφορά στο τελικό αποτέλεσμα αφού εύκολα μπορεί να οδηγήσει σε ακραίες εφαρμογές.

Έτσι, παρατηρούμε τύπους κτιρίων που δεν διατηρούν την τυπική δομή της περιοχής και θα λέγαμε περισσότερο ότι είναι ένα είδος απομίμησης πολυκατοικιών των μεγαλουπόλεων.

Έπειτα, με μια διάθεση να δοθεί στα κτίρια από μπετόν ένας παραδοσιακός χαρακτήρας, αρκετοί κατασκευάζουν στοιχεία όπως το βροντάλι ή τα αγκωνάρια από σκυρόδεμα. Το αποτέλεσμα φυσικά, προκαλεί κάτι παραπάνω από καταστροφή στην εξωτερική εικόνα του οικισμού.

Η κατάσταση που επικρατεί λοιπόν, είναι η ύπαρξη διάσπαρτων κατασκευασμένων από σκυρόδεμα κτιριακών όγκων που φαντάζουν δυσανάλογα δίπλα στα περισσότερα παραδοσιακά και παράλληλα δεν εντάσσονται στο φυσικό περιβάλλον.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που όταν λείπει αλλοιώνει το ύψος του οικισμού, είναι οι κεκλιμένες στέγες με τα κεραμίδια. Είτε λοιπόν η κάλυψη είναι μια επίπεδη πλάκα, είτε μια κεκλιμένη και πολλές φορές καλυμμένη με βιομηχανοποιημένα κεραμίδια, η συνολική άποψη του οικισμού αλλοιώνεται.

Τέλος, παρατηρούνται διάφορες επεμβάσεις σε προυπάρχοντα κτίρια που επίσης αλλοιώνουν τις όψεις. Η μορφή αυτών των επεμβάσεων, συνήθως είναι η προσθήκη πρόχειρων ελαφριών κατασκευών. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η κατασκευή εξωτερικών σκαλών για την πρόσβαση στο δώμα.

Όταν πρόκειται για παραδοσιακή δόμηση, η φύση ξεπροβάλλει ακόμα κι εκεί που δεν αναμένεται. Ο παραδοσιακός τρόπος δόμησης συνομιλεί με την φύση και συνυπάρχει μαζί της με αρμονικό τρόπο. Οι τοιχοποιίες αυτές πότε γίνονται φυσική συνέχεια των βράχων και πότε φιλοξενούν διάφορα είδη που ξεφυτρώνουν από μέσα τους. Στους αντίποδες αυτής της σχέσης στέκονται οι παρεμβάσεις με σύγχρονες μεθόδους που στερούνται ευπλασίας και δημιουργούν σκληρά, δυσμετάβλητα και μη διαπερατά όρια.

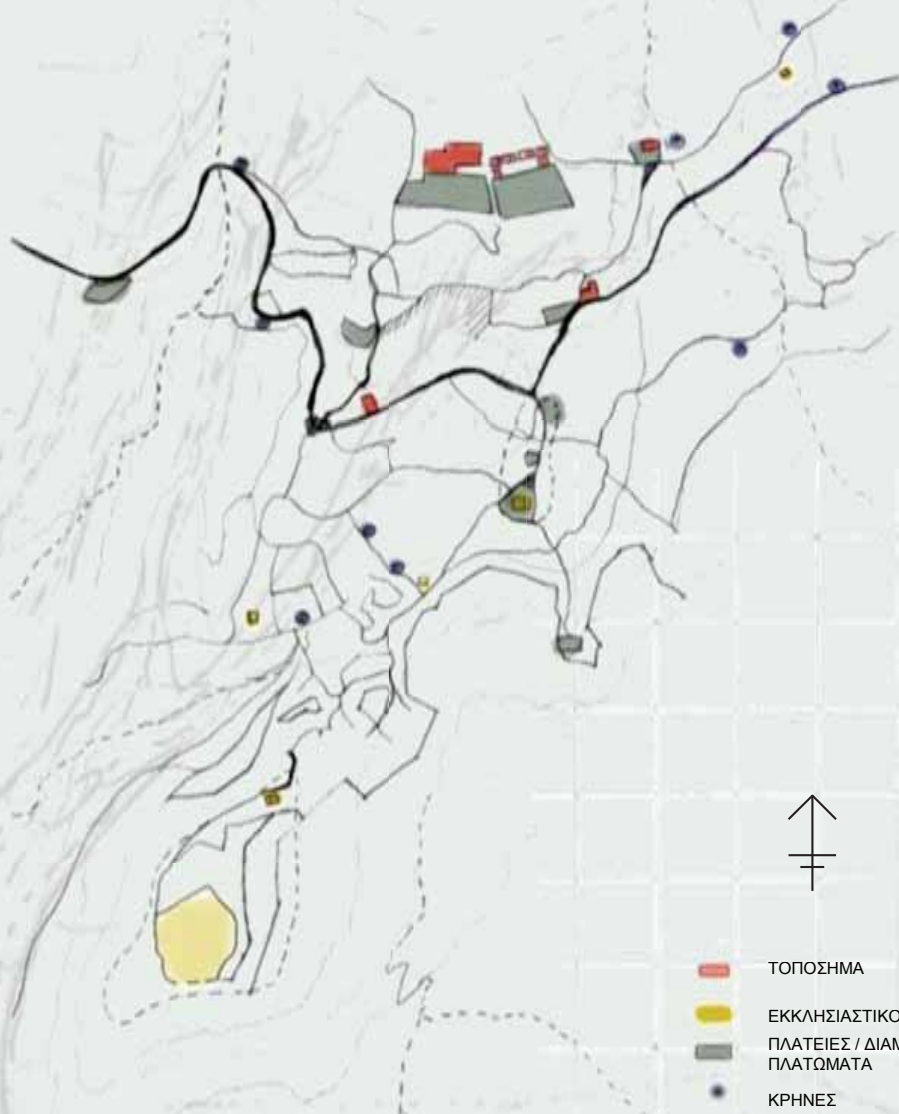

**Εισχώρηση του φυσικού
στοιχείου στον οικισμό**

Ανάγκη για κάποια μορφή ιδιωτικού πρασίνου ακόμα και σε περιπτώσεις που ο ιδιωτικός δημόσιος χώρος περιορίζεται στα πλαίσια ενός μικρού εξώστη. Αυτό δείχνει την στενή σχέση των κατοίκων με το φυσικό περιβάλλον και την ανάγκη για οικειοποίηση ενός έστω και μικρού κομματιού του.

Σημαντική η ύπαρξη κάθε δημόσιου χώρου καθώς με τους ρυθμούς που επικρατούν και την ποιότητα ζωής, η χρήση τους είναι ζωτικής σημασίας.

Στον οικισμό της Νέας Φιγαλείας εντοπίζονται πολυάριθμοι δημόσιοι χώροι. Μερικοί από αυτούς αποτελούν τοπόσημα όπως η κεντρική πλατεία, τα πλατώματα των εκκλησιών, το πλάτωμα του Λαογραφικού Μουσείου και το ηρώο ενώ άλλοι βρίσκονται σε λιγότερο κομβικά σημεία και έχουν συνήθως την μορφή χώρων στάσης δίπλα σε κάποιον άξονα κίνησης. Έπειτα, κυρίως σε γειτονιές με πιο παραδοσιακά σπίτια, δημιουργούνται πλακόστρωτα καλντερίμια με φυτεύσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι κανένας δημόσιος χώρος δεν μένει ανεκμετάλλευτος καθώς ακόμα και στο πιο μικρό κενό διαμορφώνονται μικρά πλατώματα. Τέλος, ένα άλλο είδος δημοσίου χώρου, είναι οι ιδιωτικοί υπαίθριοι που σε πολλές περιπτώσεις δεν οριοθετούνται με κάποια περιτοίχιση ή περίφραξη και έτσι ο υπαίθριος χώρος κλιμακώνεται ομαλότερα.

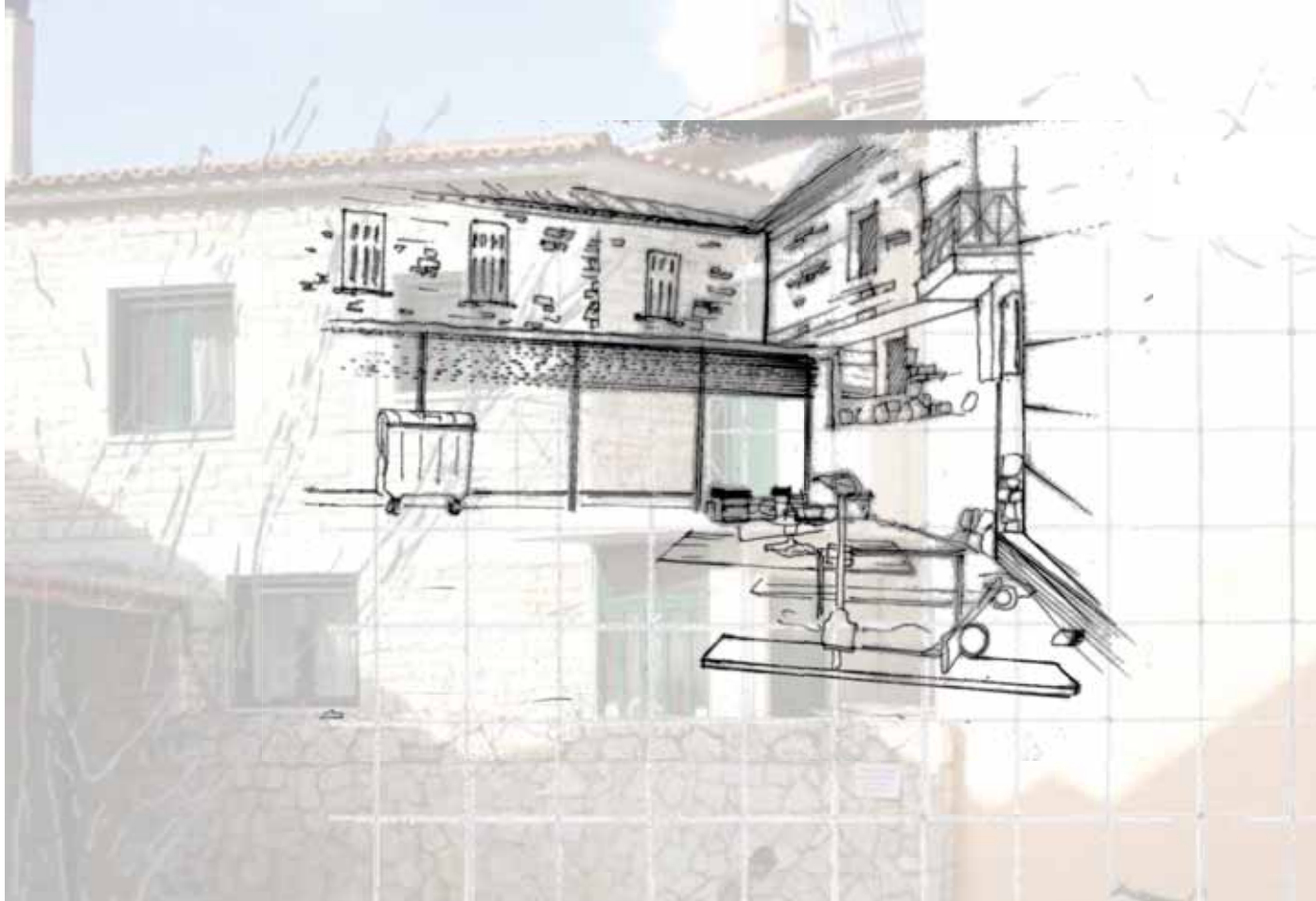
**ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΕΝΩΝ
ΧΩΡΩΝ**

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου βρίσκεται σε ένα ύψωμα σε ένα από τα πιο κεντρικά και κομβικά σημεία του οικισμού με εξαιρετική θέα. Το κτίσμα της εκκλησίας είναι το υψηλότερο από όλα τα υπόλοιπα κτίρια με αποτέλεσμα να διακρίνεται από μακριά. Το σημείο αυτό είναι ο κυριότερος χώρος συγκέντρωσης των κατοίκων και έχει άκρως ζωτική λειτουργία. Το πλάτωμα του περιβάλλοντα χώρου είναι πλακοστρωμένο. Το στοιχείο του πρασίνου, εμφανίζεται με τη μορφή κάποιων σημειακών φυτεύσεων.

**ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΕΝΩΝ
ΧΩΡΩΝ**

Η παιδική χαρά τοποθετείται σε ένα σημείο ανάμεσα στην πλατεία και την εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Πιο συγκεκριμένα, βρίσκεται σε ένα χώρο που προκύπτει από την υποχώρηση κάποιων κτιρίων από την γραμμή του δρόμου. Δημιουργείται δηλαδή ένα κενό νοτιοδυτικού προσανατολισμού που περικλείεται από κτίρια στις 2 μεριές του. Η ιδέα να δίνεις χρήση ακόμα και σε αυτούς τους ουσιαστικά περισσευούμενους χώρους είναι αρκετά ενδιαφέρουσα. Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση η διαμόρφωση είναι μάλλον πρόχειρη και ανεπαρκής. Σίγουρα ακατάλληλη για να φιλοξενήσει την μοναδική παιδική χαρά. Το στοιχείο του πρασίνου εκλείπει και το έδαφος είναι διαμορφωμένο με ασφαλτό. Τέλος, στον χώρο συνυπάρχουν και κάδοι απορριμμάτων κάτι που είναι ασύμβατο με την παιδική χαρά.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ

**ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΕΝΩΝ
ΧΩΡΩΝ**

ΔΙΑΚΟΣΜΗΜΕΝΟ ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΤΟ ΠΛΑΤΥΣΚΑΛΟ

Ο τρόπος δομής του οικισμού δημιουργεί ποικίλες σχέσεις ανάμεσα στα κτίρια. Έτσι, προκύπτουν μεταξύ τους αρκετά κενά όπου δημιουργούνται ενδιαφέροντες λιθόστρωτοι χώροι κίνησης. Τα καλντερίμια αυτά, σε τακτικά διαστήματα διευρύνονται και δημιουργούν χώρους στάσης. Το στοιχείο του πρασίνου εμφανίζεται έντονα και έχει κυρίως την μορφή πιο οργανωμένης φύτευσης αφού έχουν διαμορφωθεί παρτέρια.

ΠΕΤΡΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΦΥΤΕΥΣΗΣ

**ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΕΝΩΝ
ΧΩΡΩΝ**

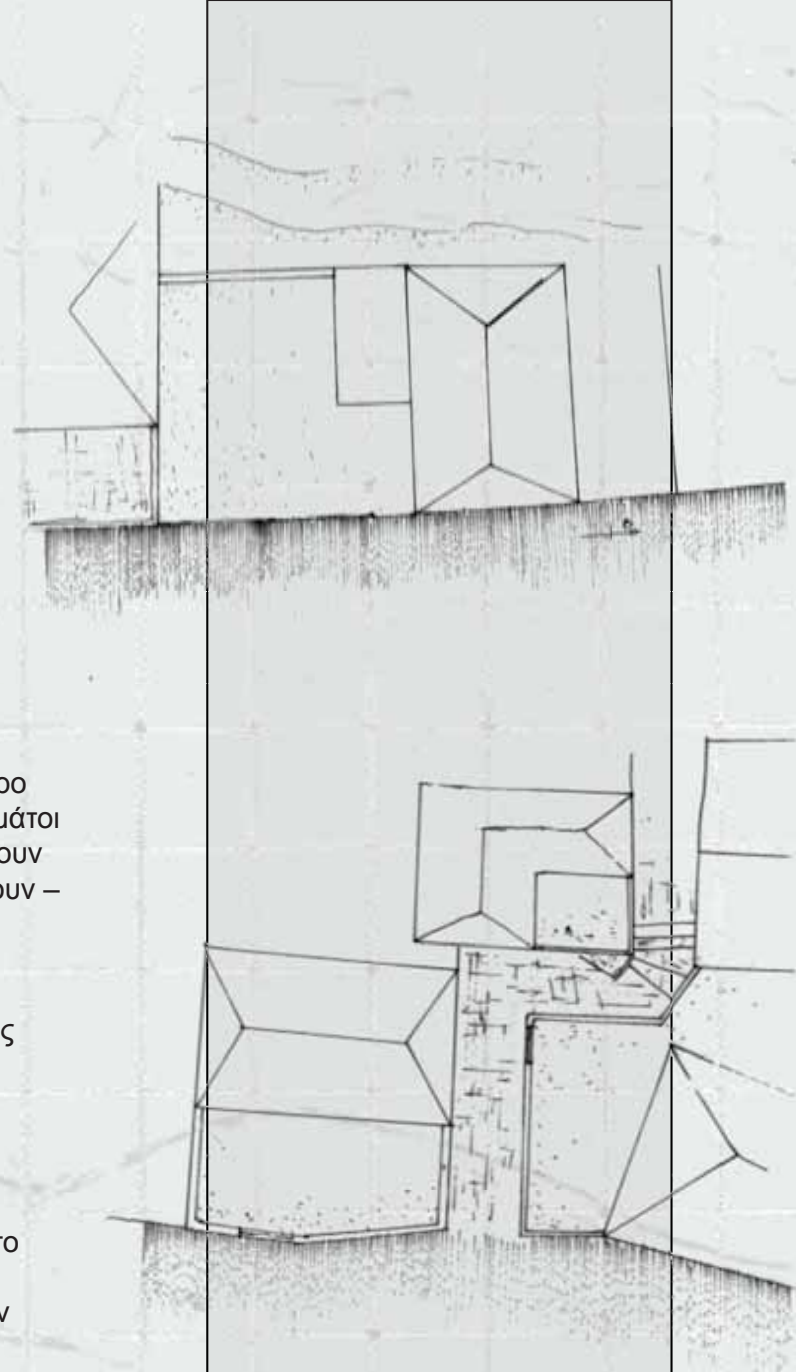
Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ

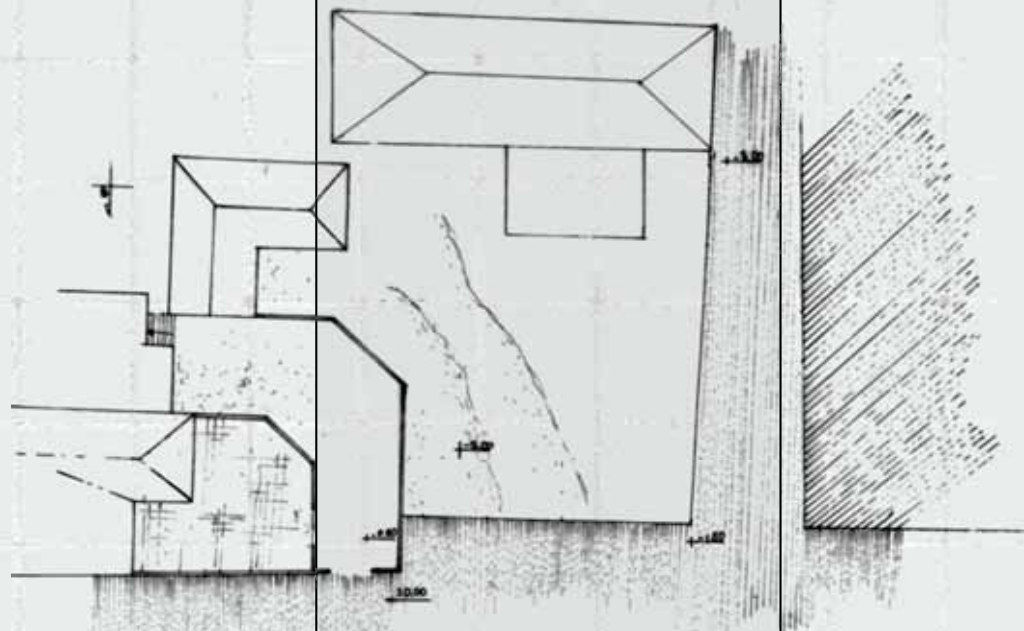
Από την είσοδο του χωριού και περπατώντας στον κεντρικό δρόμο καταλήγουμε στην κεντρική πλατεία, η οποία βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με την εκκλησία. Αμφιθεατρικά διατεταγμένη στον οικισμό και με αξιόλογες θέες και φυγές προσφέρει έναν δυναμικό χώρο συγκέντρωσης των κατοίκων καθόλη την διάρκεια της μέρας τους. Ταυτόχρονα λειτουργεί και ως κεντρικό, κομβικό σημείο συγκέντρωσης σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Τα ιδιωτικοί κενά του οικιστικού ιστού εκφράζουν την επιθυμία αλλά και την αναγκαιότητα πολλές φορές των κατοίκων για έναν προσωπικό υπαίθριο χώρο που θα φιλοξενεί απαραίτητες σε αυτούε λειτουργίες. Οι χώροι αυτοί είναι γεμάτοι ζωή και δεν έχουν σε καμία περίπτωση την διακοσμητική λειτουργία που έχουν στην πόλη. Σε πολλούς από αυτούς υπάρχουν – ή πολλές φορές συνυπάρχουν – χώροι για καλλιέργεια ή για την φλοξενεία οικόσιτων ζώων, μικρές αυλές με λουλούδια πλακοστρωμένες ή όχι.

Ακριβώς επειδή αυτοί οι χώροι φιλοξενούν τόσες λειτουργίες μπορούμε να εξηγήσουμε γιατί πολλές φορές βλέπουμε να χωρίζονται από τους δημόσιους χώρους με ένα ισχυρότατο όριο, κάποιον τοίχο ή ίσως κάποια χαμηλότερη μάντρα. Σε άλλες περιπτώσεις το όριο μπορεί να είναι πιο χαλαρό, π.χ. ένα κιγκλίδωμα ή κάποιο σύρμα. Παράλληλα, δεν παρατηρούμε συχνά χώρους μεταβατικούς από το καθαρά δημόσιο στο καθαρά ιδιωτικό υπαίθριο χώρο. Σύνηθες φαινόμενο αποτελεί αντίθετα, η προσπέλαση σε δύο ή περισσότερους υπαίθριους μέσω μιας κοινής μικρότερης αυλής. Αξιοσημείωτο είναι ότι ακόμα και στις γειτονίες με πιο πυκνή δόμηση, όπου τα σπίτια είναι σχεδόν κολλημένα το ένα στο άλλο υπάρχουν πάντα λύσεις ώστε να βρεθούν κάποια μικρα κομμάτια υπαίθριων χώρων για τυς κατοίκους.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007
ΕΞΑΓΛΩΣΗ - ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Τον Αύγουστο του 2007 και πιο συγκεκριμένα την Παρασκευή 24 Αυγούστου, συνέβη μια από τις μεγαλύτερες περιοχές που έχει ποτέ αντιμετωπίσει η χώρα. Η μεγαλύτερη καταστροφή ήταν η καταστροφή στην Πελοπόννησο και κυρίως στον Δήμο Ηλείας.

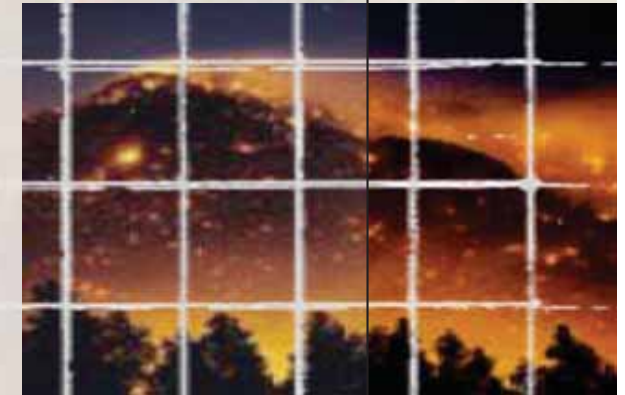
Στις τέσσερις μέρες που συνέβη η μεγάλη καταστροφή, χαθήκαν 65 ανθρώπινες ζωές. Παράλληλα, χάθηκε μεγάλος αριθμός ζώων τόσο οικόσιπων όσο και ελευθέρων. Ολόκληρες περιοχές καταστράφηκαν ολοσχερώς ενώ κάηκαν ακόμα και προστατευόμενες περιοχές.

Έτσι, η φωτιά έπληξε και την Ν. Φιγαλεία. Πιο συγκεκριμένα, η φωτιά προσέγγισε τον οικισμό περιμετρικά και από πολλαπλά διαφορετικά σημεία ταυτόχρονα με ταχύτητα της τάξεως του ενός χιλιομέτρου κάθε 15 λεπτά. Η εξάπλωση της έγινε κυρίως μέσω των τριών ρεμάτων της περιοχής που λειτούργησαν ως αγωγοί και την μεταφορά της φωτιάς.

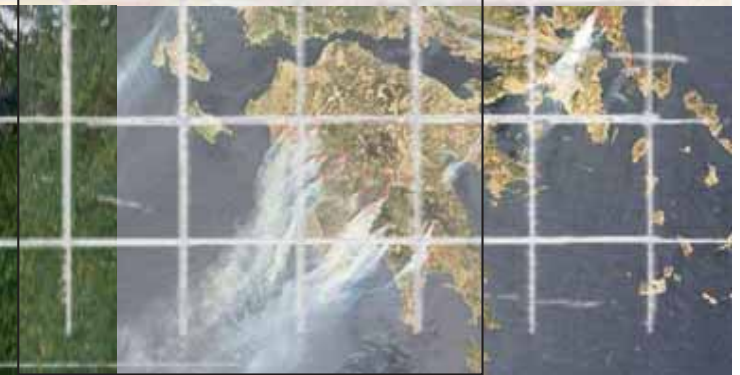
Η τοποθέτηση όμως του οικισμού και γενικότερα η δομή του ουσιαστικά βοήθησαν στην προστασία από την καταστροφή. Πιο αναλυτικά, υπήρξε μια προσπάθεια δημιουργίας μιας αντιπυρικής ζώνης περιμετρικά του οικισμού, σε περίπτωση που η φωτιά θα απειλούσε να εισέλθει. Η ζώνη αυτή δημιουργούνταν από τους άντρες της περιοχής με όπλο τους τη φυσική ροή του νερού που εξασφαλίζεται από την έντονη κλίση του ανάγλυφου.

Παράλληλα, οι κάτοικοι της Ν. Φιγαλείας όπως και οι κάτοικοι κάποιων κοντινών χωριών που είχαν καταφύγει εκεί, συγκεντρώθηκαν στις πλατείες. Επίσης, πραγματοποιήθηκε από τους νέους συγκέντρωση των γερόντων και των ανήμπορων στη εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Τελικά, η φωτιά δεν εισήλθε στον οικισμό, όμως κατέστρεψε το περιβάλλον φυσικό τοπίο και το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργειών.

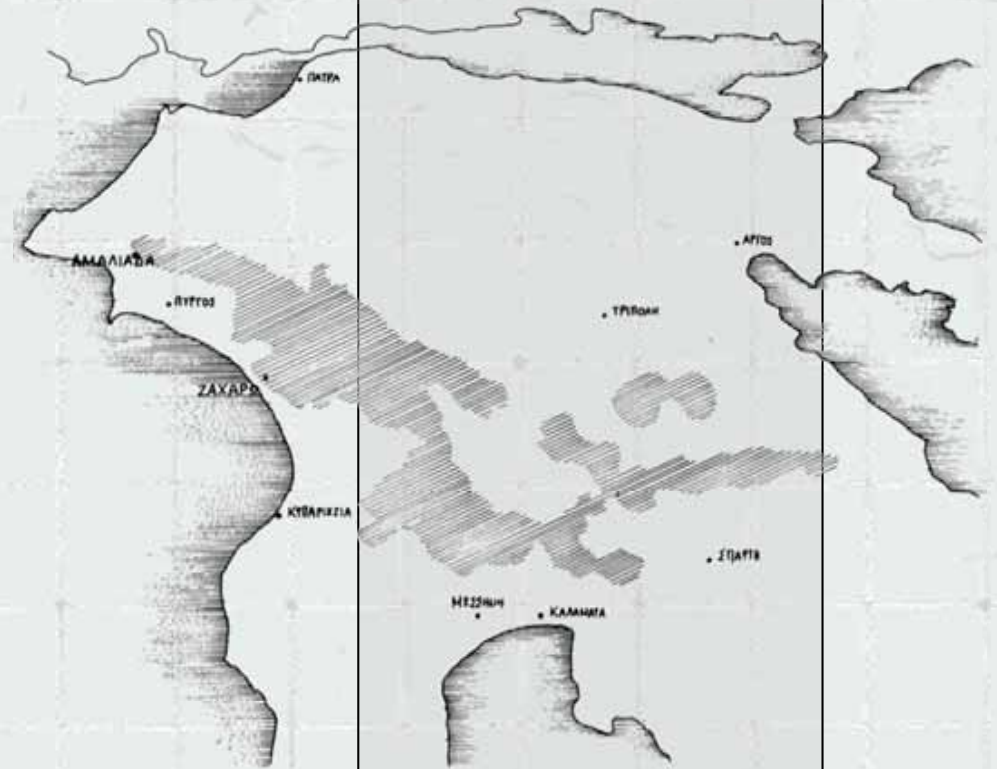

Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007

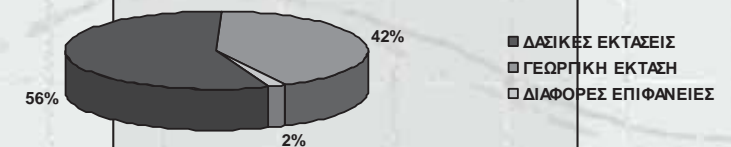
ΧΑΡΤΗΣ ΚΑΜΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ	
ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΖΩΩΝ	65
ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΑ ΧΩΡΙΑ	160
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗΣΑΝ ΒΛΑΒΗ	500.000 άτομα
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΠΩΛΕΙΩΝ	3,5 Δισεκατομμύρια ευρώ
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΚΑΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ	1.785.000 στρέμματα

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΚΑΙΑΦΑΣ	7.600	22%
ΟΛΥΜΠΙΑ	670	21%
ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΦΟΛΩΗΣ	30.000	30%
ΤΑΥΓΕΤΟΣ	86.500	17%
ΠΑΡΝΩΝΑΣ	45.000	8%
ΒΟΥΡΑΙΚΟΣ	6.370	29%
ΟΡΟΣ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ	30.480	51%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	300.000	

ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΑΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ

Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007

Οι ελεύθεροι χώροι είναι μια κατηγορία υπαίθριου χώρου ζωτικής σημασίας.
Χρησιμεύουν ως κοινωνικοί χώροι σε καθημερινή βάση αλλά παράλληλα αποτελούν τόπους καταφυγής σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης.
Κρίνεται αναγκαία λοιπόν, η πρόβλεψη για σωστό σχεδιασμό τους. Ο σχεδιασμός αυτός οφείλει να πραγματοποιείται με σεβασμό προς το περιβάλλον αλλά και προς τον μορφολογικό χαρακτήρα του οικισμού ώστε να επιτυγχάνεται και η ένταξη.

•Αποσπάσματα από το βιβλίο του Αχιλέα Τάγαρη

•Αποσπάσματα από το βιβλίο του Ιωάννου Αθ. Πιπιλή

•http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=545&Itemid=159

•<http://hydrogis.geology.upatras.gr/crisisweb/crisis.htm>

•http://www.enet.gr/online/online_text

•www.agrotravel.gr

•<http://www.zourtsa.gr/>

